

Statenvoorstel 10/10 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 december 2009

Statencommissie : ---

Onderwerp

Bouwstop en milieubeperkingen voor geitenhouderijen en schapenhouderijen

's-Hertogenbosch

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De ontwikkelingen omtrent de Q-koorts zijn zodanig dat op Rijksniveau de nodige veterinaire maatregelen worden getroffen. Ook op provinciaal niveau zijn maatregelen noodzakelijk, en wel op het gebied van de ruimtelijke ordening en het milieu. Bijgaand voorstel voorziet in de opdracht van Provinciale Staten aan Gedeputeerde Staten ter voorbereiding van dergelijke maatregelen. Gedurende deze voorbereidingsperiode van maximaal zes maanden geldt er een bouwstop voor geitenhouderijen.

Datum

11 december 2009

DIS-nummer

1617942

Directies

Ruimtelijke Ontwikkeling &

Handhaving

Ecologie

Bijlagen

2

1. Inleiding

1.1 Op dit moment wordt met name de provincie Noord-Brabant getroffen door de Q-koorts. De ziekte wordt overgebracht door een bepaalde bacterie die bij alle veehouderijen voorkomt. In 2007 dook de ziekte op en in 2009 waren er meer dan 2.200 ziektegevallen. Volgens experts hebben zich al zeven tot elf sterfgevallen voorgedaan die te herleiden zijn tot de Q-koorts. Men slaagt er op dit moment nog niet in om de ziekte de kop in te drukken. De ziekte heeft meer impact op de bevolking dan de Mexicaanse griep. De Q-koorts werd in verband gebracht met de sterk uitbreidende geitenhouderij maar tot voor kort kon dit verband onvoldoende bewezen worden.

In zijn brief van 4 december 2009 heeft het Deskundigenoverleg Q-koorts van het RIVM aan het ministerie van LNV laten weten dat er een duidelijk verband is tussen Q-koortspositive bedrijven (geitenhouderijen) en het aantal humane ziektegevallen in de omgeving. In de brief wordt als advies een zevental strategieën geformuleerd waarvan er een zestal een veterinair karakter hebben. Op grond hiervan hebben de Ministers van LNV en VWS op 9 december 2009 een aantal van de veterinaire aanbevelingen overgenomen. De nadruk ligt op het ruimen van drachtige geiten. Door het ruimen van geiten wordt de infectiedruk verlaagd waardoor de risico's voor de volksgezondheid

verminderen. Er zal echter nooit sprake zijn van een situatie waar Q-koorts geen risico meer is voor de volksgezondheid in Nederland.

De bacterie die de Q-koorts veroorzaakt bevindt zich overal in het milieu. Ze komt bij alle dieren voor, ook bij huisdieren. Bij melkgeiten en melkschapen die een abortus krijgen, komer er echter 100 tot 1000 maal zoveel bacteriën vrij. Daar spitst het probleem zich nu op toe, een explosie van miljarden bacteriën. De bacterie komt ook met de mest in het buitengebied terecht en kan daar maanden, en soms nog langer, overleven en verwaaien. Het is daarom niet mogelijk, in tegenstelling tot de klassieke varkenspest en mond- en klauwzeer, de infectieziekte en de bacterie uit te roeien.

Bij de voorlichting in het provinciehuis in Den Bosch op 9 december 2009 hebben de ministers Verburg en Klink de hoop en verwachting uitgesproken dat het aantal patiënten met Q-koorts in 2010 vermindert gezien de veterinaire maatregelen die zij nemen. Volgens de deskundigen van het RIVM is er 2012 een forse daling te verwachten van het aantal patiënten met Q-koorts. Het komend jaar zal blijken wat de effectiviteit is van het pakket aan maatregelen.

De afgelopen twee weken hebben wij navraag gedaan bij alle Noord-Brabantse gemeenten om te zien of er nog aanvragen worden gedaan voor nieuwvestiging en uitbreidingen. Van 54 van de 68 gemeenten hebben wij informatie ontvangen. Tussen oktober en 9 december zijn bij vier gemeente aanvragen in totaal zes vergunningaanvragen binnengekomen voor uitbreiding of nieuwvestiging voor ca 12.000 geiten. Het aantal geiten in Noord-Brabant bedraagt momenteel 134.000.

1.2 Eén door het RIVM aanbevolen strategie betreft een ruimtelijk aspect, te weten de vereiste afstand tussen melkgeiten- en melkschapenbedrijven ten opzichte van woonkernen. De epidemiologische bevindingen voor de Nederlandse Q-koortssituatie rechtvaardigen volgens de deskundigen een afstand van 2 of zelfs 5 kilometer. De verwachting volgens het deskundigenadvies is dat het effect van voldoende afstand op langere termijn positief en preventief is. De maatregel beperkt tevens het voorkomen van andere infectieziekten die van dier op mens overgaan.

In de optiek van de deskundigen is de ‘strategie van het verplaatsen van melkgeit- en melkschapenbedrijven pas aan de orde wanneer zou blijken dat de inmiddels genomen maatregelen om het grote aantal Q-koortsgevallen in Nederland terug te dringen na 2011 niet effectief blijken.’ Wel adviseert het deskundigenoverleg ‘om voorlopig tot eind 2010 geen nieuwe melkgeiten- en melkschapenbedrijven, uitbreiding van bestaande bedrijven en uitbreiding van besmette bedrijven toe te staan zolang niet voldoende bewezen is dat vaccinatie effect heeft op het terugdringen van abortus en uitscheiding van *C. burnetti*’.

2. Planologische en milieumaatregelen

Op grond van het deskundigenadvies van het RIVM om ruimtelijke maatregelen te nemen, vanwege het feit dat er nog steeds nieuwe aanvragen binnenkomen voor nieuwvestiging en uitbreiding en de onzekerheid of en wanneer de te nemen maatregelen effect sorteren, zijn wij tot de conclusie gekomen dat het noodzakelijk is om op korte termijn op provinciaal niveau maatregelen te nemen op het gebied van de ruimtelijke ordening en het milieu. Deze houden het volgende in.

Planologische maatregelen

Wij stellen voor om in de in voorbereiding zijnde Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, bepalingen op te nemen, welke ertoe strekken dat bij de planologische ontwikkeling (vestiging, uitbreiding, e.d.) van geitenhouderijen en schapenhouderijen een bepaalde afstand wordt aangehouden tussen dat bedrijf en een (stedelijke of landelijke) kern of bebouwingscluster. Wij zullen hierbij aansluiten bij adviezen van het deskundigenadvies van de RIVM. In het algemeen zullen deze bepalingen een verbijzondering betreffen van de bepalingen voor intensieve veehouderij (par. 3.3 ontwerp-Verordening ruimte Noord-Brabant).

Wat betreft het voortbestaan van bestaande geitenhouderijen en schapenhouderijen op locaties op korte afstand van de bebouwde kom volgen wij het deskundigenadvies van RIVM. We bezien hoe LNV om wil gaan met noodzaak tot verplaatsing van locaties die te dicht bij de bebouwing liggen. Om te voorkomen dat zich gedurende de voorbereidingsperiode ongewenste planologische ontwikkelingen voordoen stellen wij voor dat Provinciale Staten een (formeel) voorbereidingsbesluit nemen. Op grond daarvan geldt er voor een termijn van maximaal zes maanden een bouwstop voor geitenhouderijen en schapenhouderijen. Deze kan in voorkomende gevallen doorbroken worden met instemming van Gedeputeerde Staten. De inhoud en werking van deze maatregel wordt hierna toegelicht.

Planning vaststelling Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1

Zoals bekend heeft het ontwerp voor de Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, van 24 augustus tot en met 5 oktober 2009 voor inspraak voor een ieder

voorgelegd. De verwerking van de ingediende inspraakreacties (in het bijzonder wat betreft de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur en het bestaand stedelijk gebied) vraagt veel tijd. Op dit moment is de planning van de vaststelling van de Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, als volgt:

- 2 maart 2010: vaststelling statenvoorstel door Gedeputeerde Staten
- 26 maart 2010: behandeling statenvoorstel in de Commissie Ruimte & Milieu
- 23 april 2010: vaststelling door Provinciale Staten.

Milieumaatregelen

Wij stellen voor om in de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant regels op te nemen ertoe strekkend dat de gemeente bij de behandeling van een milieuvergunning voor een geitenhouderij (aanvullende) beperkingen of voorschriften dienen op te leggen. Wij denken hierbij aan aanvullende regels omtrent de behandeling van opslag, verwerking en het uitrijden van mest, afstandsmaten ten opzichte van burgerwoningen en het dichtmaken van stallen.

3. Inhoud en werking van het voorbereidingsbesluit

Inhoud van het voorbereidingsbesluit (punt 1, ontwerp-besluit)

Ons voorstel is dat Provinciale Staten besluiten ‘te verklaren dat een (planologische) verordening wordt voorbereid’ (art. 4.1, vijfde lid, eerste volzin, Wet ruimtelijke ordening). Zo’n besluit wordt gebruikelijk een voorbereidingsbesluit genoemd. Het besluit gaat vooraf aan de vaststelling en bekendmaking van de verordening en heeft de strekking te voorkomen dat het nuttig effect van algemene regels verloren gaat doordat nog snel van mogelijkheden die vigerende bestemmingsplannen bieden, gebruik wordt gemaakt. Uitdrukkelijk is onder punt 1) van het ontwerp-besluit bepaald dat het gaat om een in de Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, op te nemen bepaling waarin beperkingen worden gesteld aan de nieuw- en hervestiging van een geitenhouderij en schapenhouderij, de omschakeling van een agrarisch bedrijf naar een geitenhouderij en schapenhouderij en de uitbreiding van bestaande geitenhouderijen en schapenhouderijen. De begrippen ‘nieuwvestiging’, ‘hervestiging’, ‘omschakeling’ en ‘uitbreiding’ zijn overigens nader omschreven in de ontwerp-Verordening ruimte, fase 1 (art. 3.3.1). De begrippen geitenhouderij en schapenhouderij zijn vanuit het spraakgebruik voldoende objectief bepaald en kunnen omschreven worden als zijnde bedrijven die gericht zijn op het voortbrengen van producten door middel van het houden van geiten en schapen.

Gebied waarop het voorbereidingsbesluit betrekking heeft (punt 2, ontwerp-besluit).

Dit tweede besluitdeel bepaalt dat het voorbereidingsbesluit geldt voor het grondgebied van geheel Noord-Brabant (art. 3.7, tweede lid, Wet ruimtelijke ordening).

Inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit (punt 3, ontwerp-besluit)

De wet vereist dat bepaald wordt met ingang van welke dag het voorbereidingsbesluit in werking treedt (art. 3.7, tweede lid, Wet ruimtelijke ordening). Om alle onduidelijkheid hierover te vermijden is in het derde besluitdeel een concrete datum genoemd waarop het voorbereidingsbesluit in werking treedt.

Aanhoudingsplicht, bouwstop (punt 4, ontwerp-besluit)

Het nemen van een voorbereidingsbesluit heeft (onder meer) tot gevolg dat aanvragen om bouwvergunning moeten worden aangehouden. In het ontwerp-besluit is opgenomen dat de bevestigende werking van het voorbereidingsbesluit uitdrukkelijk beperkt wordt tot bouwaanvragen (nieuwbouw, uitbreiding, e.d.) welke betrekking hebben op geitenhouderijen en schapenhouderijen (art. 4.1, vijfde lid, tweede volzin, Wet ruimtelijke ordening). In de praktijk betekent dit dat er sprake is van een algehele bouwstop voor geitenhouderijen en schapenhouderijen.

Doorbreking van de aanhouding (punt 5, ontwerp-besluit)

Verder is in het ontwerp-besluit bepaald dat de aanhoudingsplicht (bouwstop) doorbroken kan worden indien Gedeputeerde Staten van oordeel zijn dat een bouwaanvraag in overeenstemming is met de in voorbereiding Verordening ruimte Noord-Brabant (dit door overeenkomstige toepassing van art. 50, lid 3, Woningwet).

Aldus kunnen Gedeputeerde Staten per geval een afweging maken. Zo kan bijvoorbeeld een bouwaanvraag voor een geitenhouderij welke op ruime afstand (2 à 5 km) van een kern is gelegen, toch door de gemeente afgehandeld worden conform de overige geldende bepalingen.

Op deze wijze blijft de gemeente bevoegd gezag ten aanzien van de gehele bouwvergunningsprocedure, behoudens ten aanzien van de beoordeling van bouwaanvragen voor geitenhouderijen en schapenhouderijen.

Bekendmaking, kennisgeving en mededeling

De bekendmaking van het voorbereidingsbesluit geschiedt door terinzagelegging van dit besluit op het provinciehuis. Tevens wordt van het besluit kennisgegeven in het Provinciaal Blad en in de regionale dagbladen en wordt mededeling gedaan in de Staatscourant en op de provinciale website (art. 3.7, zevende lid, Wro). Daarnaast zullen wij langs elektronische weg een afzonderlijke mededeling doen aan alle gemeentebesturen in onze provincie.

Tegemoetkoming in schade

De Wro voorziet in een regeling ter tegemoetkoming in planschade, welke veroorzaakt wordt door de aanhouding (bouwstop) op grond van het provinciale voorbereidingsbesluit (art. 6.1, Wet ruimtelijke ordening). De beoordeling en een mogelijke tegemoetkoming in planschade ligt in handen van burgemeester en wethouders. Vervolgens kunnen deze laatste Gedeputeerde Staten verzoeken eventuele hogere kosten van de gemeente te vergoeden. Op dit moment kunnen wij niet overzien in hoeverre eventuele aanspraken op tegemoetkoming in planschade kans van slagen heeft. Overigens kent de wet een aantal factoren welke mogelijke aanspraken beperken: valt de schade binnen het normale maatschappelijke risico, is de schadeoorzaak voorzienbaar geweest, waren er mogelijkheden om de schade te voorkomen of te beperken, e.d.

Rechtsbescherming

Tegen het voorbereidingsbesluit zijn geen bezwaar en beroep mogelijk (art. 3.7 en 4.1, vijfde lid, Wet ruimtelijke ordening staan op de zogenaamde negatieve lijst van de Algemene wet bestuursrecht).

4. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. W.G.H.M. Rutten

Auteurs:

A.C. Fortgens toestel (073) 681 24 33

F.A.H.E. Post toestel (073) 680 8651/06-1830 3282

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

1. Brief van Ministerie van LNV aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, d.d. 9 december 2009, inzake Q-koorts
2. Achtergrondinformatie geiten- en schapenhouderijen in Noord-Brabant

Ontwerp-besluit 10/10 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 december 2009

Statencommissie : ---

Onderwerp

Bouwstop en milieubeperkingen voor geitenhouderijen en schapenhouderijen

's-Hertogenbosch

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Datum

11 december 2009

DIS-nummer

1617942

Directies

Ruimtelijke Ontwikkeling &

Handhaving

Ecologie

Bijlagen

2

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten, d.d. 11 december 2009;
- gelet op artikel 4.1, vijfde lid, van de Wet ruimtelijke ordening;
- gelet op artikel 8.46 Wet milieubeheer;
- overwegende dat Provinciale Staten het in het belang van de volksgezondheid achten om op korte termijn planologische en milieumaatregelen inzake de geitenhouderijen te nemen

besluiten:

1. te verklaren dat een Verordening ruimte wordt voorbereid;
2. te verklaren dat in de in voorbereiding zijnde Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, een bepaling wordt opgenomen waarin beperkingen worden gesteld aan de nieuw- en hervestiging en uitbreiding van geitenhouderijen en schapenhouderijen, met inbegrip van omschakeling naar een geitenhouderij en schapenhouderij;
3. te bepalen dat het voorbereidingsbesluit als bedoeld onder 2) geldt voor het grondgebied van geheel Noord-Brabant;
4. te bepalen dat het voorbereidingsbesluit als bedoeld onder 2) in werking treedt met ingang 12 december 2009;
5. te bepalen dat de verplichting om de beslissing op een aanvraag om bouwvergunning op grond van artikel 53, eerste lid, van de Woningwet aan te houden slechts betrekking heeft op aanvragen ten behoeve van geitenhouderijen en schapenhouderijen;
6. te bepalen dat burgemeester en wethouders bevoegd gezag blijven ten aanzien van de toepassing van Hoofdstuk IV, afdeling 1, van de Woningwet, met dien verstande dat de beoordeling of sprake is van strijd met de in voorbereiding zijnde Verordening ruimte als bedoeld in artikel 50, derde lid, van de Woningwet toekomt aan Gedeputeerde Staten;

7. te verklaren dat in de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant regels worden opgenomen welke beperkingen of voorschriften inhouden ten aanzien van geitenhouderijen en schapenhouderijen.

's-Hertogenbosch, 11 december 2009
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier